ഋഭുഗീത അധ്യായം 23
രഹസ്യോപദേശപ്രകരണം

ഋഭുഃ -
നിദാഘ ശൃണു വക്ഷ്യാമി സർവലോകേഷു ദുർലഭം .
ഇദം ബ്രഹ്മ പരം ബ്രഹ്മ സച്ചിദാനന്ദ ഏവ ഹി .. 23.1..

നാനാവിധജനം ലോകം നാനാ കാരണകാര്യകം .
ബ്രഹ്മൈവാന്യദസത്സർവം സച്ചിദാനന്ദ ഏവ ഹി .. 23.2..

അഹം ബ്രഹ്മ സദാ ബ്രഹ്മ അസ്മി ബ്രഹ്മാഹമേവ ഹി .
കാലോ ബ്രഹ്മ ക്ഷണോ ബ്രഹ്മ അഹം ബ്രഹ്മ ന സംശയഃ .. 23.3..

വേദോ ബ്രഹ്മ പരം ബ്രഹ്മ സത്യം ബ്രഹ്മ പരാത്പരഃ .
ഹംസോ ബ്രഹ്മ ഹരിർബ്രഹ്മ ശിവോ ബ്രഹ്മ ചിദവ്യയഃ .. 23.4..

സർവോപനിഷദോ ബ്രഹ്മ സാമ്യം ബ്രഹ്മ സമോഽസ്മ്യഹം .
അജോ ബ്രഹ്മ രസോ ബ്രഹ്മ വിയദ്ബ്രഹ്മ പരാത്പരഃ .. 23.5..

ത്രുടിർബ്രഹ്മ മനോ ബ്രഹ്മ വ്യഷ്ടിർബ്രഹ്മ സദാമുദഃ .
ഇദം ബ്രഹ്മ പരം ബ്രഹ്മ തത്ത്വം ബ്രഹ്മ സദാ ജപഃ .. 23.6..

അകാരോ ബ്രഹ്മ ഏവാഹമുകാരോഽഹം ന സംശയഃ .
മകാരബ്രഹ്മമാത്രോഽഹം മന്ത്രബ്രഹ്മമനുഃഫ് പരം .. 23.7..

ശികാരബ്രഹ്മമാത്രോഽഹം വാകാരം ബ്രഹ്മ കേവലം .
യകാരം ബ്രഹ്മ നിത്യം ച പഞ്ചാക്ഷരമഹം പരം .. 23.8..

രേചകം ബ്രഹ്മ സദ്ബ്രഹ്മ പൂരകം ബ്രഹ്മ സർവതഃ .
കുംഭകം ബ്രഹ്മ സർവോഽഹം ധാരണം ബ്രഹ്മ സർവതഃ .. 23.9..

ബ്രഹ്മൈവ നാന്യത്തത്സർവം സച്ചിദാനന്ദ ഏവ ഹി .
ഏവം ച നിശ്ചിതോ മുക്തഃ സദ്യ ഏവ ന സംശയഃ .. 23.10..

കേചിദേവ മഹാമൂഢാഃ ദ്വൈതമേവം വദന്തി ഹി .
ന സംഭാഷ്യാഃ സദാനർഹാ നമസ്കാരേ ന യോഗ്യതാ .. 23.11..

മൂഢാ മൂഢതരാസ്തുച്ഛാസ്തഥാ മൂഢതമാഃ പരേ .
ഏതേ ന സന്തി മേ നിത്യം അഹംവിജ്ഞാനമാത്രതഃ .. 23.12..

സർവം ചിന്മാത്രരൂപത്വാദാനന്ദ+ത്വാന്ന മേ ഭയം .
അഹമിത്യപി നാസ്ത്യേവ പരമിത്യപി ന ക്വചിത് .. 23.13..

ബ്രഹ്മൈവ നാന്യത്തത്സർവം സച്ചിദാനന്ദ ഏവ ഹി .
കാലാതീതം സുഖാതീതം സർവാതീതമതീതകം .. 23.14..

നിത്യാതീതമനിത്യാനാമമിതം ബ്രഹ്മ കേവലം .
ബ്രഹ്മൈവ നാന്യദ്യത്സർവം സച്ചിദാനന്ദമാത്രകം .. 23.15..

ദ്വൈതസത്യത്വബുദ്ധിശ്ച ദ്വൈതബുദ്ധ്യാ ന തത്സ്മര .
സർവം ബ്രഹ്മൈവ നാന്യോ്ഽസ്തി സർവം ബ്രഹ്മൈവ കേവലം .. 23.16

ബുദ്ധ്യാതീതം മനോ്ഽതീതം വേദാതീതമതഃ പരം .
ആത്മാതീതം ജനാതീതം ജീവാതീതം ച നിർഗുണം .. 23.17..

കാഷ്ഠാതീതം കലാതീതം നാട്യാതീതം പരം സുഖം .
ബ്രഹ്മമാത്രേണ സമ്പശ്യൻബ്രഹ്മമാത്രപരോ ഭവ .. 23.18..

ബ്രഹ്മമാത്രപരോ നിത്യം ചിന്മാത്രോ്ഽഹം ന സംശയഃ .
ജ്യോതിരാനന്ദമാത്രോ്ഽഹം നിജാനന്ദാത്മമാത്രകഃ .. 23.19..

ശൂന്യാനന്ദാത്മമാത്രോ്ഽഹം ചിന്മാത്രോ്ഽഹമിതി സ്മര .
സത്താമാത്രോ്ഽഹമേവാത്ര സദാ കാലഗുണാന്തരഃ .. 23.20..

നിത്യസന്മാത്രരൂപോ്ഽഹം ശുദ്ധാനന്ദാത്മമാത്രകം .
പ്രപഞ്ചഹീനരൂപോ്ഽഹം സച്ചിദാനന്ദമാത്രകഃ .. 23.21..

നിശ്ചയാനന്ദമാത്രോ്ഽഹം കേവലാനന്ദമാത്രകഃ .
പരമാനന്ദമാത്രോ്ഽഹം പൂർണാനന്ദോ്ഽഹമേവ ഹി .. 23.22..

ദ്വൈതസ്യമാത്രസിദ്ധോ്ഽഹം സാമ്രാജ്യപദലക്ഷണം .
ഇത്യേവം നിശ്ചയം കുർവൻസദാ ത്രിഷു യഥാസുഖം .. 23.23..

ദൃഢനിശ്ചയരൂപാത്മാ ദൃഢനിശ്ചയസന്മയഃ .
ദൃഢനിശ്ചയശാന്താത്മാ ദൃഢനിശ്ചയമാനസഃ .. 23.24..

ദൃഢനിശ്ചയപൂർണാത്മാ ദൃഢനിശ്ചയനിർമലഃ .
ദൃഢനിശ്ചയജീവാത്മാ ദൃഢനിശ്ചയമംഗലഃ .. 23.25..

ദൃഢനിശ്ചയജീവാത്മാ സംശയം നാശമേഷ്യതി .
ദൃഢനിശ്ചയമേവാത്ര ബ്രഹ്മജ്ഞാനസ്യ ലക്ഷണം .. 23.26..

ദൃഢനിശ്ചയമേവാത്ര വാക്യജ്ഞാനസ്യ ലക്ഷണം .
ദൃഢനിശ്ചയമേവാത്ര കാരണം മോക്ഷസമ്പദഃ .. 23.27..

ഏവമേവ സദാ കാര്യം ബ്രഹ്മൈവാഹമിതി സ്ഥിരം .
ബ്രഹ്മൈവാഹം ന സന്ദേഹഃ സച്ചിദാനന്ദ ഏവ ഹി .. 23.28..

ആത്മാനന്ദസ്വരൂപോഽഹം നാന്യദസ്തീതി ഭാവയ .
തതസ്തദപി സന്ത്യജ്യ ഏക ഏവ സ്ഥിരോ ഭവ .. 23.29..

തതസ്തദപി സന്ത്യജ്യ നിർഗുണോ ഭവ സർവദാ .
നിർഗുണത്വം ച സന്ത്യജ്യ വാചാതീതോ ഭവേത്തതഃ .. 23.30..

വാചാതീതം ച സന്ത്യജ്യ ചിന്മാത്രത്വപരോ ഭവ .
ആത്മാതീതം ച സന്ത്യജ്യ ബ്രഹ്മമാത്രപരോ ഭവ .. 23.31..

ചിന്മാത്രത്വഞ്ച സന്ത്യജ്യ സർവതൂഷ്ണീമ്പരോ ഭവ .
സർവതൂഷ്ണീമ്ച സന്ത്യജ്യ മഹാതൂഷ്ണീമ്പരോ ഭവ .. 23.32..

മഹാതൂഷ്ണീഞ്ച സന്ത്യജ്യ ചിത്തതൂഷ്ണീം സമാശ്രയ .
ചിത്തതൂഷ്ണീഞ്ച സന്ത്യജ്യ ജീവതൂഷ്ണീം സമാഹര .. 23.33..

ജീവതൂഷ്ണീമ്പരിത്യജ്യ ജീവശൂന്യപരോ ഭവ .
ശൂന്യത്യാഗമ്പരിത്യജ്യ യഥാ തിഷ്ഠ തഥാസി ഭോ .. 23.34..

തിഷ്ഠത്വമപി സന്ത്യജ്യ അവാങ്മനസഗോചരഃ
(അവാങ്മാനസഗോചരഃ) .
തതഃ പരം ന വക്തവ്യം തതഃ പശ്യേന്ന (പശ്യാന്ന) കിഞ്ചന .. 23.35..

നോ ചേത്സർവപരിത്യാഗോ ബ്രഹ്മൈവാഹമിതീരയ .
സദാ സ്മരൻസദാ ചിന്ത്യം സദാ ഭാവയ നിർഗുണം .. 23.36..

സദാ തിഷ്ഠസ്വ തത്ത്വജ്ഞ സദാ ജ്ഞാനീ സദാ പരഃ .
സദാനന്ദഃ സദാതീതഃ സദാദോഷവിവർജിതഃ .. 23.37..

സദാ ശാന്തഃ സദാ തൃപ്തഃ സദാ ജ്യോതിഃ സദാ രസഃ .
സദാ നിത്യഃ സദാ ശുദ്ധഃ സദാ ബുദ്ധഃ സദാ ലയഃ .. 23.38..

സദാ ബ്രഹ്മ സദാ മോദഃ സദാനന്ദഃ സദാ പരഃ .
സദാ സ്വയം സദാ ശൂന്യഃ സദാ മൗനീ സദാ ശിവഃ .. 23.39..

സദാ സർവം സദാ മിത്രഃ സദാ സ്നാനം സദാ ജപഃ .
സദാ സർവം ച വിസ്മൃത്യ സദാ മൗനം പരിത്യജ .. 23.40..

ദേഹാഭിമാനം സന്ത്യജ്യ ചിത്തസത്താം പരിത്യജ .
ആത്മൈവാഹം സ്വയം ചാഹം ഇത്യേവം സർവദാ ഭവ .. 23.41..

ഏവം സ്ഥിതേ ത്വം മുക്തോഽസി ന തു കാര്യാ വിചാരണാ .
ബ്രഹ്മൈവ സർവം യത്കിഞ്ചിത്സച്ചിദാനന്ദ ഏവ ഹി .. 23.42..

അഹം ബ്രഹ്മ ഇദം ബ്രഹ്മ ത്വം ബ്രഹ്മാസി നിരന്തരഃ .
പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ ഏവാസി ത്വം ബ്രഹ്മാസി ന സംശയഃ .. 23.43..

ദൃഢനിശ്ചയമേവ ത്വം കുരു കല്യാണമാത്മനഃ .
മനസോ ഭൂഷണം ബ്രഹ്മ മനസോ ഭൂഷണം പരഃ .. 23.44..

മനസോ ഭൂഷണം കർതാ ബ്രഹ്മൈവാഹമവേക്ഷതഃ .
ബ്രഹ്മൈവ സച്ചിദാനന്ദ സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹഃ .. 23.45..

സച്ചിദാനന്ദമഖിലം സച്ചിദാനന്ദ ഏവ ഹി .
സച്ചിദാനന്ദജീവാത്മാ സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹഃ .. 23.46..

സച്ചിദാനന്ദമദ്വൈതം സച്ചിദാനന്ദശങ്കരഃ .
സച്ചിദാനന്ദവിജ്ഞാനം സച്ചിദാനന്ദഭോജനഃ .. 23.47..

സച്ചിദാനന്ദപൂർണാത്മാ സച്ചിദാനന്ദകാരണഃ .
സച്ചിദാനന്ദലീലാത്മാ സച്ചിദാനന്ദശേവധിഃ .. 23.48..

സച്ചിദാനന്ദസർവാംഗഃ സച്ചിദാനന്ദചന്ദനഃ .
സച്ചിദാനന്ദസിദ്ധാന്തഃ സച്ചിദാനന്ദവേദകഃ .. 23.49..

സച്ചിദാനന്ദശാസ്ത്രാർഥഃ സച്ചിദാനന്ദവാചകഃ .
സച്ചിദാനന്ദഹോമശ്ച സച്ചിദാനന്ദരാജ്യകഃ .. 23.50..

സച്ചിദാനന്ദപൂർണാത്മാ സച്ചിദാനന്ദപൂർണകഃ .
സച്ചിദാനന്ദസന്മാത്രം മൂഢേഷു പഠിതം ച യത് .. 23.51..

ശുദ്ധം മൂഢേഷു യദ്ദത്തം സുബദ്ധം മാർഗചാരിണാ .
വിഷയാസക്തചിത്തേഷു ന സംഭാഷ്യം വിവേകിനാ .. 23.52..

സകൃച്ഛ്രവണമാത്രേണ ബ്രഹ്മൈവ ഭവതി സ്വയം .
ഇച്ഛാ ചേദ്യദി നാരീണാം മുഖം ബ്രാഹ്മണ ഏവ ഹി .. 23.53..

സർവം ചൈതന്യമാത്രത്വാത്സ്ത്രീഭേദം ച ന വിദ്യതേ .
വേദശാസ്ത്രേണ യുക്തോഽപി ജ്ഞാനാഭാവാദ്ദ്വിജോഽദ്വിജഃ .. 23.54..

ബ്രഹ്മൈവ തന്തുനാ തേന ബദ്ധാസ്തേ മുക്തിചിന്തകാഃ .
സർവമുക്തം ഭഗവതാ രഹസ്യം ശങ്കരേണ ഹി .. 23.55..

സോമാപീഡപദാംബുജാർചനഫലൈർഭുക്ത്യൈ ഭവാന്മാനസം
നാന്യദ്യോഗപഥാ ശ്രുതിശ്രവണതഃ കിം കർമഭിർഭൂയതേ .
യുക്ത്യാ ശിക്ഷിതമാനസാനുഭവതോഽപ്യശ്മാപ്യസംഗോ വചാം
കിം ഗ്രാഹ്യം ഭവതീന്ദ്രിയാർഥരഹിതാനന്ദൈകസാന്ദ്രഃ ശിവഃ .. 23.56..

.. ഇതി ശ്രീശിവരഹസ്യേ ശങ്കരാഖ്യേ ഷഷ്ഠാംശേ ഋഭുനിദാഘസംവാദേ
രഹസ്യോപദേശപ്രകരണം നാമ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
24.7.2024

..